

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea” cu „Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 120 Lei pe an, 60 Lei pe 1/2 an, 30 Lei pe 1/4 de an; Pentru țărani, preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: „Libertatea” cu „Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat” 90 Lei pe an, 45 Lei pe jumătate de an. — Se pot abona și deosebit: „Libertatea” singură 60 Lei pe an, 30 Lei pe jumătate de an; „Foia Interesantă” singură 30 Lei pe an, 15 Lei pe jumătate de an. Pentru Iugoslavia și Cehoslovacia 150 Lei pe an. — Pentru America 200 Lei (1 dollar) pe an, trimiși prin cec de bancă foilă la Orăștie.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foia pentru șaptez | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie Trans.)

„Tot pentru țară Nimic pentru mine...”

— a spus M. Sa Regele în Bucovina. —

La Cernăuți s'a desvâlit un frumos „Monument al Unirii” (mal drept zis al Re-unirii, al revenirii) Bucovinei la patria mamă.

Cu acest prilej de sărbătoare al Bucovinenilor, Maestatea Sa bunul și înțeleptul nostru Rege, a ținut o vorbire, care e iarăși o minunată arătare cu degetul spre drumul pe care ar fi datorii conducătorii țării a merge, urmași de întreaga armată de slujitori mari și mici ai statului.

Maestatea Sa a arătat în vorbirea Sa, că steaua pe care trebuie să fie așintii ochii tuturor, dar mai alês a Sfetnicilor Săi, trebuie să fie vorba cu mare înțeles:

Tot pentru țară

Nimic pentru mine! —

pe care a spus-o altădată Regele Carol și pe care M. S. Regele Ferdinand o reîmprospătează celor de azi, ca pe una din cele zece porunci...

Că înțeles'au bine ministrii de azi ori nu, aceasta vorbă cu tâlc a Maestății Sale, nu știm. Ne cam îndolm. Căci povestea „pasapoartelor” și a altor „isprăvi” ale celor tari și mari, ne arată că ei sunt de alte păreri. Nu-i vorbă, fac și ocârmuitorii de azi lucruri bune pentru țară, chiar multe lucruri bune, — însă parola lor pare a fi alta, care ar spune:

Mult pentru țară,

Mai mult pentru mine!, —

și pentru scumpul meu „partid”... Iar asta e rău. Până ce stăpânitorii nu-și vor schimba parola lor, cu cea arătată lor de Rege, — nu-i va merge bine țării! Și adevărată pace în ea, — nu vom avea. Ci vom avea mereu Văcărești și Galata...

Așa să se știe!

Din parlament.

În Adunarea Deputaților se debate încă răspunsul pe care Adunarea să-l dea la Cuvântul Regelui cu care s'a deschis această adunare. Vorbește cine vrea și ce vrea. Puține lucruri de seamă. Senatul a terminat debaterile sale. După ce vor fi terminat și deputații, se intră

în dezbaterile legilor ce guvernul vrea să mai aducă. Cele dintâi se scrie că vor fi: Noua lege militară, și Legea presei (a tiparului, a foilor). Guvernul va asprî legile de azi prin legile cele noi. Le vom vedea.

Știri politice

Radici — a fugit.

Neastâmpăratul politician croat Radici, care lucra mereu la desbinarea Sârbiei mărite, și dorea o „Croatie neatârnată”, „republică”, — cam cum vrea Stere o „Basarabia-republică” a cărei președinte să fie el, — fusese invitat să intre într'un guvern cu Davidovici. Va primi câteva scaune de ministri pentru partidul său, dar trebuie să lucreze la întărirea țării, nu la slăbirea și destrămarea ei. A cerat el să se înțeleagă cu Sârbii, dar cererile lui fiind foarte neroade, — ca ale lui Stere și Lupu — nu s'au putut înțelege. Atunci Regele a chemat pe vechiul conducător de stat, conducătorul din vremea marelui războiu și a măririi țării, pe bătrânul Passici, și l'a încredințat de nou cu formarea guvernului.

Atunci Radici a fugit din țară! Se simte atât de vinovat față de Sârbia, că a luat-o la sănătoasa din vreme. Acum e prin Elveția și de acolo vrea să conducă politica de subsăpare a Statului sârbesc mărit. Dar și Croații l'au părăsit în cea mai mare parte.

Cu acest nesocotit s'a întovărășit Dr. Lupu, capul țărănist, — și pilda lui de bolșevic o arată țărănilor noștri din vechiul Regat, ca pildă de urmat.

Urmarea e, că și țărani buni ai Regatului încep a se întoarce de cătră Lupu și Stere, ca și Croații de cătră Radici al lor.

Și nu e mult de când am cetit în unele foi din Ardealul nostru articli, cari ne îndemneau spre-o politică ala Radici...

Ce-i cu

„Republica Moldovenească?”

A leșit limpede la iveală, că Rușii înființând o „Republică Moldovenească” dincolo de Nistru, în Ucraina, n'au avut gând serios a o lăsa să trăiască așa, ca „republică” și încă „moldovenească” (românească), — ci ea vrea să fie nisip în ochii Moldovenilor (românilor) din Basarabia, ca doar-doară își cîrșească și ei „alpierea” la acea minunată „republică”.

Se vede din asta că Rușii nu

pot dormi de durere, pentru deslipirea Basarabiei dela ei. Că multe bunătați găseau ei aci: și vin și pește și poame și vite... Și de aceea și în vis făuresc planuri de a o chema înapoi, acum odată cu buna, iar mâne, dacă așa nu se poate, — apoi: cu puterea!

Vinerea trecută un senator a pus dlui ministru Brătianu întrebarea, ce știe dsa, după documentele oficiale, despre „republica moldovenească” înființată de ruși pe țărmul de Miază-noapte al Nistrului? Ministrul a răspuns, că n'are știre oficială despre înființarea acelei așazise „Republici”, nu cercețează acum, ce a îndemnat pe Ruși s'o înființeze, — vede doar atâta, ce poate azi vedea toată lumea, că noi Românii nu am mers cu cerea hotarelor naționale, cari s'au dat țărilor pe urma acestui războiu, așa departe, ca până unde ni s'ar fi convenit!..

Cu alt cuvinte: Ei, Rușii, ne deshid ochii și ne dovedesc, că mai avem mulți frași rămași în afară de hotarele țării, românești de azi!

Din viața Partidelor.

In Partidul Național

frământările din lăuntru nu s'au liniștit încă. Unele știri spun că d. Goldiș și soții săi cei nemulțumiți de conducerea de azi a Partidului, ar fi pe cale a se împăca totuși și a lăsa să rămâie lucrurile cum sunt, — alte știri înse spun, că zilele astea se întrunesc la Cluj capii celor 2 tabere și atunci lucrul se va limpezi. Dar nădejde de înțelegere ci-că nu mai e. Grupul Goldiș-Lupaș, se va despărți de restul partidului condus de dnii Maniu și Valda, și vor căra să facă înțelegere cu alte partide politice, cu cari împreună să poată ajunge și la conducerea țării, căci Partidul Național cu conducerea lui de azi — spun dinșii — face atâtea și atât de mari greșeli, încât tot îndepărtează dela sine puțința de a ajunge și el la conducere, în loc să și-o apropie.

Din redacția ziarului „Patria” din Cluj au leșit cam jumătate din redactori, căci nu li s'au dat plățile de luni de zile. Ei vor da în judecată conducerea partidului care

i-a luat redactorii și nu i-a plătit. Se spune că aceștia vor să scoată un nou ziar, sprijinind mișcarea dlui Goldiș și soții. — Ce va mai ieși din aceste framântări, cari tot slăbesc partidul în loc să-l întărească, — vom vedea și vom arăta cetitorilor noștri.

*

Dintre celelalte partide, mai ales două: cel al dnului general Averescu-Goga și cel al dlui Iorga-Argetolanu, se mișcă mai mult, căutând a se întări în țară prin adunări populare, — căci aceste două partide cred fiecare, că el, ba el, va veni la putere când se vor retrage liberalii.

Partitul „țărănesc”, adânc compromis (dovedit rătăcit) prin Lupu cel cot la cot cu bolșevicii dela Moscova și prin vânzătorul de țară Stere, între cari Mihalache stă zăpăcit, fără să mai știe nici el cum să-și mai spele pe acești doi harapi, — slăbește pe zi ce merge. Lumea cu bune sâmbăminte românești, se întoarce tot mai mult dela el.

Partidul „liberal” se simte „tare” prin slăbiciunea asta a partidelor de împotrivire, — dar și el e ros în lăuntru de rușinoasele mișcări ce ies la iveală că le-au făcut membrii săi, — printre cari unii sus puși, până în scaunele ministri. Boala asta a putrejunii sufletești, — o să-l răpună și pe acest partid, și l'ar fi răpus demult, dacă celelalte erau mai cumiști și se știau înțelegere între ele.

Unele — altele.

Gazetar închis.

Din 30 Octobrie stă închis la Constanța ziaristul Mitiade E. Cutava, cunoscut cetitorilor noștri din procesul studenților Moța-Vlad, unde a figurat ca apărător. L'au arestat pentru-că s'a înștiințat ca apărător și alui Cornel Z. Codreanu și a scris în gazeta sa „Strălucitorul”, că Codreanu bine a făcut, după cele ce Manciu cu el le-a făcut... A aflat despre asta Ministrul Justiției Mărzescu și îndată a dat ordin telefonic, ca numitul gazetar să fie arestat. Și doar pentru scrisul la gazetă nu e lertat, nu-ți dă drept legea, ca să arestezi pe scriitor, ci numai să-l faci proces și să-l trimiți în fața

Curții cu jurați. Dar dacă e Mârzescu paznicul legii, — el așa o păzește, că — o calcă când îi place, fără să se gândească, că prin asta ce pildă dă altora, de-a respecta legea!.

Manciu Nr. II.

„Universul“ dela 17 Nov. spune că studentul Eduard Nicola din Vaslui (Moldova), voind să intre în teatru condus de un artist prieten, a fost oprit și împins, ba lovit cu pumnul în pept, de polițistul Victor Papadopol, care l-a mai aruncat și vorba vătămătoare de „brută“ (ca și cum l-ai zice dobitoc). Studentul i-a răspuns: „Ba d-ta ești brută, că m'ai bruscat și m'ai lovit“.

Polițistul (un subcomisar) s'a socotit el „vătămă“ pentru acest răspuns și a arestat pe student, ducându-l prin oraș între doi sergenți până la poliție, unde băgându-l într-o odaie în care nu mai era nimenea, i-a dat cu pumnii între ochi, apoi luând o răncă (băț de acela scurt ce au polițiștii în mână) a început a-l lovi, pe unde nimeria. I-a dat vre-o 50 de lovituri și studentul, mândru, le suferea cu o tărie de fer și nu se văeta. Asta l'a înfuriat pe strașnicul comisar, cum de studentul nu zbiară? și implântându-i mâna în păr, îl zmulse o bună parte din acela, apoi îl zgărie pe obraz și voia să-l muște și cu dinții. Apoi chemând 3 sergenți ca să-l ducă la închisoarea procuraturii (parchetului) îi mai dete un pumn puternic în pept, când bietul tiner scoase un geamăt adânc de durere. Atunci, mulțumit că l'a făcut să — arate că-l doare, îl lasă în pace, trimițându-l la arest, unde a fost ținut închis toată noaptea într-o celulă murdară și rece.

Azi studentul e în grija unui medic, — bolnav de bătaia ce a mâncat dela viteazul reprezentant al poliției statului nostru.

Acestea Ministrul Mârzescu și soții săi într-o paza legilor și a libertății omului, nu le vedea! El vede numai faptul, că cel în felul acesta batjocorit, călcat în picioare, văzând că nimenea nu-l face dreptate, își face el. Și atunci se dufulcă toți procurorii și sfatul ministrilor, că — iaca studenții noștri sunt sălbăticiți, stricați de cap, că își fac ei singuri dreptate! Și hai cu toată jandarmeria și cu armata asupra lor și hai să-i omori cu foamea și cu frigul în temniță!

Dar e lertat să fie fără plină de astfel de tipuri alui Manciu și Papadopol?

**Pentru studenții
închiși la „Galata“.**

Am mai primit următoarele ajutoare:

Dela părintele Adam Groza, fost senator, din Coșteiu-Mare (Bănat) 500 Lei, cu frumoasele cuvinte:

„Primiți, vă rog, această sumă neînsemnată la colecta pentru întemnițatul I. Moța și frații săi de suferință. Le doresc sănătate, tărie sufletească și izbândă deplină!“

Din America ne-a trimis d. Iosif Mândruț din Detroit, Mich. (Box 13) 500 Lei pentru studenții închiși. Primească cinstitul frate, care și acolo, departe, își are ochii inimii îndreptați spre luptele noastre de acasă. — cea mai călduroasă mulțumită dela noi, în numele studenților închiși, cari la „Galata“

(lângă Iași) sunt așa de aspru ținuți, încât nu au puțința a-l mulțumi ei, căci nu li-se dau scrisorile și nu-s lăsați a scrie. Il vor mulțumi și el fratelui american, ca și celorlalți cari le arată grija lor, după- ce vor fi liberi!

— Elevii clasei V. al Liceului „A. Vlaicu“ din Orăștie, au adunat între ei suma de Lei 211. — pe cari ni l-au dat să-i trimitem ajutor „fraților lor mai mari“ cari luptă pentru zile mai bune pe sama neamului nostru în această țară și sunt azi arestați la „Galata“. — E așa de frumoasă gingașa atenție a acestor băieți cu inimă curată românească, pentru „frații lor mai mari“. Cu aceasta arată, că sămânța de mai sănătos românism și creștinism, ce acela o samănă, nu e aruncată în zadar, ci găsește pământ bun, în care prinde! Suferințele lor nu s'au în zadar.

— Elevii clasei IV. a Școlii Normale (de învățători) din Abrud, au adunat între ei 182 Lei pe care ni l-au trimis, cu cuvintele: Trimitem și noi bucuros cât putem întru ajutorarea luptătorilor pentru lumină, pentru întărirea conștiinței naționale. Au dăruit:

D. Muntean, L. Faur, R. Narița, câte 20 Lei; — câte 10 Lei: H. Lupu, S. Faur, I. Blag, I. Prața, A. Oniclu, E. Tomș, E. Grüber, I. Palade; — A. Goia, 7 lei, — câte 5 Lei: I. Mihaș, A. Micleșcu, S. Racățiu, E. Belery, Z. David, T. Mocan, G. Söit — De tot 182 Lei

— Dl. Teofil Faur, comerciant în Abrud, ne scrie: Că iară sunt închiși studenții noștri, cari sunt luptătorii întregului neam românesc, trimite și eu 100 Lei, ca să li-se trimită de grabă iubitorilor tineri.

D-na Ecaterina Bocea din Sâmpetru German, a trimis pentru studenții arestați la „Galata“ 100 Lei; — dl. George Moldovan, contabil în Sibiu 100 Lei; — dl. Manole Săcuiu, măestru pardositor, din Orăștie, 100 Lei; — I. Gheorghe, restauratorul dela „Mielul Alb“, Alba Iulia (cetate), 100 Lei; — Plutonierul major Maxim din Alba Iulia (Mielul Alb) 100 Lei; — I. Schiopu, Borgoprund, 100 Lei.

Fratele George Indreica, econom în Semic (j. Arad), trimițând 100 Lei, scrie:

„Ole Redactor! Subscrisul, locuitor aici la marginea țării, spre Mezöhegyes, abia la 10 kilometri dela hotar. — cetind în iubita noastră foale „Libertatea“ despre iubiiții noștri tineri frați de o credință și de un sânge, cum au cântat ei „Imnul studentesc“ atunci când îi aștepta să-i ducă automobilul cel tare al închișorilor, sub paza jandarmilor, — cu inima plină de durere și cu ochii plini de lacrimi, le trimite acest mic ajutor și le poltesc sănătatea și mângăere dela atotputernicul Dzeu! Să abă credință în patria noastră mamă, și în neamul românesc, că-i va ajuta în lupta lor. li sărut pe toți ai noștri frați iubiiți români.“ Gheorge Indreica, ec

— Foarte duloase și prețioase sunt puțințele cuvinte ce le trimite Elevii Școlii Normale din Blaj (a școlii pregătitoare de învățători). Ei ne trimite 150 Lei însoții de cuvintele:

„Cetind noi în Nr. 45 al „Libertății“ greutățile cu cari luptă număroasa familie Gârneață, — trimitem acest mic ajutor pentru ajutorarea acestei familii. Și totodată salutăm pe cei ce suferă pentru națiune!“

Am mai primit dela: Ioan Săcuiu din Târgu-Murăș, Lei 50; — Nicolae Ședea din Petroșeni, Lei 50; — Ioan Petriș mic com. în Cluj (str. Săcuiilor 5), 50 Lei, — Ioan Morariu din

Teaca (j. Cojocna) 50 lei, — Iosif Tomir din Șoșdea (j. Timiș) 30 Lei; Iancu Brifu, tot din Șoșdea 25 Lei; — Oherghe Cătană din Vințu-de-Jos, 25 Lei; — Nicolae Popovici, învățător, Sereca (I. Orăștie) 20 Lei; — Ioan Rus din Sălăjenii (p. Șebiș, j. Arad) 20 Lei; — Ilie Olariu, acar la C. F. R. în Cuptore (p. Crnșovăț j. Caraș Sev) 20 Lei.

Tuturor le zicem în numele studenților arestați, dintre cari unii, chiar cei mai mulți, sunt din familii sărace, — călduroase mulțumiri. Indată ce le va fi dată puțința, vor mulțumi ei înșiși.

Suma de azi: Lei 1933.—
Suma din nr. trecut: Lei 530.—
De tot la „Libertatea“: Lei 2463.—

Din cari li s'au trimis: în 17 Nov. 2000 Lei, indată ce se adună câte 500 sau o 1000 de Lei, se trimit.

**„Tîrgul din Alba Iulia
vîndut J danilor...“**

Sau: Ce și fac neamurile lui Marmorosch-Blank!..

În Septembrie trecut, a fost „tîrg de țară“ la Alba Iulia. Căzând înse acest tîrg pe o zi de mare sărbătoare jidovească, care nu fu mirarea lumii, a negustorilor creștini și a cumpărătorilor creștini eând aflară, cu puțin înainte de z'ua tîrgului, că — tîrgul e amănat cu o săptămână!..

Lumea creștină se aprinse de mânie! Cum se poate? Pentru că e sărbătoare jidovească, noi să nu ținem tîrgul, ca nu cumva prin zgomotul adunării noastre să tulburăm „praznicul“ atotputernicilor Jidani? Sau, pentru că ei își țin cu atâta tărie sărbătorile, încât mai bine se lasă să plardă câștigul unei zile de tîrg mare, noi să-i așteptăm până fac bine să vină și ei, să înșele și să tragă pielea de pe poporul creștin?

Și se porniră întrebările și răspunsurile și se făcu svon rău, că — „Jidani și cumpărat primăria din Alba Iulia, ca să amâne tîrgul, ca să nu rămână ei cu paguba ce ar avea-o lipsind dela acest tîrg. Că toți la olaltă ei perd multe sute de mii, și așa mai bine au cumpărat pe cei dela primărie cu o sumă destul de mare, numai să nu-lase pe ei de pagubă cu câștigul lor cel mare întreg! Oamenii spuneau și suma plătită, care ar fi fost peste o sută de mii!“

Și, în tulburarea lor sufletească, în mândria lor rănită de creștini, — s'au pornit scrisori la redacții, — am primit și noi două ori trei, și au pornit oamenii în persoana la redacții, cerind să zbi- nuiească primăria vânzătoare! La noi au fost două rânduri de oameni, între cari oameni cu carte și foarte de treabă, cari ne-au cerut să punem lucrul în foale.

Le am promis (făgăduit) că-l vom pune, dar il vom și judeca după dreptatea cu care avem obiceiul a judeca toate lucrurile de cari vorbim în această foale.

Înainte de toate, vom povesti o întâmplare din Basarabia:

Era la început, după alipirea la România. Negoțul începuse a se aduce dela Iași și București.

Mergeau Jidani după petrol la București și-l aduceau la Chișinău. Era kilogramul de petrol în București cu 50 de bani (zi: cincizeci de bani). Si l vindea Jidanul în Chișinău cu 35 de Lei (zi: treizeci și cinci de Lei)! Când îl întreba cineva: cum se poate se ceri atâta

pe el?, — își răspundea Evreul rînjindu se cu înțeles:

— Șe se fac? Iu n'am la kil mai nici un chișlig (câștig)! Ca se-l capet, a trebuit să dau șinși Lei de kilogram la secretarul dela ministeriu, șinși lei să-i dea la domnul ministru, șinși lei la șeful ștanției (gării), șinși la magaziner, șinși la șel se mi-o legat vagonu la tren, opt lei plata adusului și iară dați pe drum la ștanții ca să nu-mi lese vagonu 'n drum, — fă morog socoata și vezi șie mi-o mai rămas mie chișlig? un leu și jumătate. Da iu pi drum n'am mâncat de-un leu, cum-s toate scumpe foc? Am dară 50 bani chișlig după toată zoleala mea!..

Și cu povestea asta mizerabilă, jidanul își coperea jaful lui de bandit și hulea în același timp pe toți deregătorii statului român, dela portarul ministrului până la magazinerul și șeful de gară și toți! Și ațâța prin asta în chip fără pereche de viclean, poporul Basarabiei, împotriva alipirii la România, a cărei slujbași s'fricați de sus până jos, fac, ca kilogramul de petrol ce se capătă în București cu 50 de bani, tu să nu-l poți avea în Chișinău decât cu 35 Lei!

Cel ce cred că asta e o iscodire răutăcioasă a noastră, tare se înșală. Noi nu scriem neadevăruri nici despre Jidani, deși pe ei nu-i iubim. Întrebați pe cel ce au trăit în Chișinău în timpul unirii, și vă vor adeveri, că e cel mai curat adevăr ce spunem noi aci. Scriitorul acestor șire mă aflam în Chișinău și am trăit aceste zile!

Acum ce s'a întâmplat la Alba Iulia?

Jidani, ca să nu plardă prilejul unui bun „ghîșeft“ cum e un tîrg de țară, — vor fi rugat primăria să amâne tîrgul, că ei neputând lua parte, oamenii n'o să găsească măr-furile căutate în tîrg. Că ei sunt vre-o 80 la sută din negustori, și fără ei piața va fi goală de negoț... Poținil ce ar veni fără ei, ar vinde pipărat de scump și ar fi toată lumea nemulțumită. — Așa zic ei.

Primăria se vede că a primit acest fel de a gândi al jidanilor, și a crezut că e în folosul cumpărătorilor să amâne tîrgul, până vin și jupăniile lor.

Jidani, firește, s'au lăudat cu „isbânda“ lor, că ei au făcut să se amâne tîrgul. — Și spunându-o asta creștinilor, trăgeau cu ochiul, plin de înțeles, că „am știut noi vorbi cu primăria ca să ne facă pe vole“... Și lumea a înțeles așa, ca și cum ar zice: „am știut noi cumpăra primăria, ca să ne facă pe plac“... Și unul a spus ce sumă bănuiește ei că s'a dat în acest scop, altul a spus alta, și iaca se făcu suta de mii în buzunarul primăriei!..

Când jidanii au auzit și ei ce vorbește satul, — ei nu erau proști să desmintă! Lasă, frate, să se hulească creștinii ei între ei, lasă să arunce cu cubărul lătură în capul deregătorilor lor, lasă să fie acelea compromise, blamate, — noi ce pagubă avem de aci? Poate folos...!

Și acum poștește, stimate primar al Aibei-Iulie, și astupă gura satului!

Noi scoatem din asta învățătura firească: Să se ferească ori-ce Român ce se prețuește, a și face lucru cu Jidanul. Să nu ai cu el nici în clin, nici în mănec, nici pe deal în sus, nici pe deal în jos. Că el cade tot ca pisica în picioare, și tu ești totdeauna zgăriat, pătat.

Poate primăria din Albaluța să fie curată ca îngerii, prin faptul că a făcut un hatâr jidanilor, fie și cu cel mai bun gând, — s'a dat pe gura statului, și cum om să fie cine s'o mai poată pe aceea opri. Pe când dacă lăsa să se țină târgul și fără jidani, — leșea la iveală, că putem fi și fără ei. Ba mai ieșea ceva: că nu s'nici ei atât de „evlavioși” cum se laudă, ci, dacă târgul se ținea, jumătate din ei veneau la târg. Așa însă, ai făcut pe acești strașnici dușmanii ai noștri, să se creadă stat în stat, să creadă că ei sunt atât de puternici, că e destul să-și arate o dorință a lor, — și aceea mâne trup s'a făcut!

Dacă ai știut de cu vreme că târgul cade pe zi de sărbătoare jidovească, — ce mare lucru era să publici nițel mai tare prin orașele vecine până la Sibiu, că negustorii creștini să vie, că e bun prilej a face treburi, căci Jidanii vor lipsi.. Și făcea o faptă frumoasă românească, — și azi nu erai tăvălit în povești urâte, puse la cale tot de ei, de Jidanii, cărora le-ai făcut un bine.

Marea nedreptate

ce se face studenților închiși la „Galata” și „Văcărești”

În același timp când au fost închiși la Iași cei 4 studenți nevinovați, — au fost arestați și la București câțiva, printre cari studentul în medicină Dănilăscu, numai pentru că era știut prețin al „complotiștilor,” apoi tinerul avocat A. Andreescu, fost șef de cancelarie la dl adv. Paul Iliescu, apărătorul conducător în procesele studenților. După ce l-a ținut închiși aproape o lună de zile, — așa de dragul leii, — cei din București au fost liberați, căci nu s'a putut afla nici o legătură între ei și omorul lui Manciuciu. Dl adv. Andreescu scrie în „Indreptarea” ce a suferit la Văcărești, cum a fost pus în arest cu 3 hoji ordinari, ținut pe scânduri goale, și altele. Și spune că face proces statului pentru abuz de putere (volnicie) și pentru împedecare în slujba sa, ceea ce l-a făcut însemnate bagube materiale.

Dl Andreescu spune, că a fost arestat pe vorba unui oarecare ovreu Wechsler, botezat „Grossi”, și care a spus că dl Andreescu l'a „h'pnotizat” cu scop a-l face să omoare pe nu știu ce bancher evreu... Și pe minciuna asta gogonată a neamului lui Marmorosch-Blank, a fost arestat un avocat nevinovat, cunoscut însă ca bun Român.

— Și ziarul „România” și „Indreptarea” și „Universul” au aflat, că procuratura n'a putut găsi nici o dovadă despre un „complot” în preajma omorării lui Manciuciu de către Cornel Codreanu.

Așadar ar trebui să-l lase îndată liberi și pe cei 4 „complotiști” închiși la „Galata” lângă Iași (Gârneață, Mironovici, Popescu și M.ța). Totuși nu l'lasă uite, liberi. Ci acum caută să le afe altă pricină: Ci-că dacă nu s'părtași materialii la fapta lui Codreanu, sunt „părtași morali” (cu sufletul, cu gândul)! Și de aceea trebuie ținți mai departe închiși!

Părtași cu sufletul, cu gândul? Dar atunci căutați bine, dl or judecători, că veți găsi în țară sute de mii de astfel de „vinovați”, — de cari nu vă atingeți. Studențimea din Cluj, și din Iași, vi-a spus o

în adunări publice și în scris, că e „cu sufletul” alături de Codreanu, și nu i-ați făcut nimic. De ce numai pe cei 4 îi nedreptățiți în chip așa strigător la cer?

Părtași cu sufletul s'cotiți și pe cei ce le trimit lor ajutoare în bani acolo în temniță și vedeți că-s mulți și s'oameni de frunte!

— Dela Iași avem știrea, că pe Cornel Codreanu îl chinuesc în închisoare, fără milă. Anume așa, că nu lasă să ajungă la el nimic din ce l'trimite familia spre hrănire, nici macar câte un cial cald ce l'trimite soții sei cei 4, — și e ținut în o odă rece, cu ciment pe jos, umedă și nu-i dau foc! Omul e bolnav greu de reumatism în urma acestei închisori, care îl va ruina, îl va prăpădi.

Și ne întrebăm: Pe temelul cărei legi a țării, e lipsit un rob, oricare ar fi el, de ajutorul ce i-l dă cineva? Vinzătorul de țară colonel Verzea, neam al Brătienilor, o-sândit la muncă silnică pe viață pentru tradarea tainelor armatei în zile de războiu, prin ce a ușurat puțința dușmanului de a omorî zeci de mii de fii bravi ai țării și a năvăli în țară ca să ni-o jăfulască, — a fost ținut la Văcărești ca un boer, în casă cu mobilă domrești, cu hrană fină dela hotelul Codreanu pentru că a ucis pe un Manciuciu și e încă nejudecat, — e lipsit de hrana ce l'o trimite familia, și de foc și de orice drept al lui?

NOUȚĂȚI

Parohie ortodoxă în Cugir. Fruntașa comună Cugir (lângă Orăștie) e locuită în covârșitoare parte de Români greco-catolici, cari sunt vre-o 3000 de suflete, având 2 preoți. Românii ortodocși (greco-orientali) sunt și ei număroși, pot fi 700-800 de suflete, dar ei nu își înființaseră în trecut o parohie aci, ci se foloseau de biserica și preoții greco-catolici. I. P. S. Metropolitanul Bălan a ținut să înființeze pentru număroșii români ortodocși o parohie de sine stătătoare, fiindcă-s mulți, și mulți fruntași ai comunei sunt ortodocși. În jurul înființării are frumoase merite și Fabrica de fer a statului, cu funcționarii săi, cari au sprijinit cu bunăvoință această înființare. Noua parohie și-a ales preot pe dl Ioan Damian, cântăreț de peste 20 de ani la Opera Curții Regale din Berlin, care, fiind absolvent al teologiei din Sibiu, a dorit să se întoarcă în țară și a primit postul de paroh în nou înființata parohie a Cugirului.

Dumineca trecută părintele Damian (fiu al fostului preot Nicolae Damian din Balșa), a fost introdus în parohie în chip sărbătoresc. Noul paroh a fost adus la capela bisericii din școală, de către poporenii săi, în frunte cu praporii și cu Muzica Fabricii. În biserică se aflau: dl protopop V. Domșa, însoțit de părintele Cerbiceanu din Vinelea, fost pân' aci administrator, și păr. Secărea din Sibot, între cari intrând și păr. Damian, s'a început slujba, care a fost frumoasă și sărbătorească. După utrenie, dl protopop a făcut introducerea noului preot prin o vorbire bine câmpănită, plină de duhul păcii, frățiet și bune înțelegeri cu celelalte confesiuni și națiuni din comună.

Păr. Damian a răspuns la vorbirea dlui protopop, asigurând pe toți de frumoasele sale simțăminte creștinești și cerând sprijinul tutu-

ror pentru munca grea ce îl așteaptă într'o parohie unde totul e de făcut.

A urmat un banchet la care au luat parte peste 120 de persoane, la care au venit și amândoi preoții greco-catolici, Miglia și Crișan, primiți cu multă frăție de frații lor ortodocși, și preotul romano-catolic, și Muzica fabricii cu zelosul ei președinte dl Cigăreanu. S'au rostit vorbiri foarte frățești, s'a cântat de cor și de singuratici, — și lumea a petrecut o după amiază și o seară aievea plăcută, — care poate fi socotită ca semn, că Cugirul îl vom avea și pe viitor tot așa laolaltă și la loc de frunte printre comunele din acest ținut, cum l'am știut și în trecut.

Spargere în biserica ort. română din Orăștie. Mercuri noaptea spre Joi în săptămâna trecută, răufăcătorii au spart în biserica ortodoxă română din Orăștie. Au stricat lăcatul și au intrat, au spart apoi dulapul în care epitropii pun banii ce se adună din vânzarea de lumini și discuri. Dar epitropii nu lasă banii acolo, doar 20-30 Lei de schimb. Celalți bani îi pun în casa de fer a bisericii păstrată aiurea. Așa hoții cu suflet negru, au spart în zadar, — doar că au făcut bisericii paguba de a-și repara dulapul și lăcatul.

Clocnire de avioane!. Am ajuns să avem și de acestea. Pân'acum aveam clocnire de corăbii pe mare, de trenuri pe pământ, — acum cetim că s'au ciocnit două avioane (mașini de zburat) engleze între ele, la 200 metri pe sus prin văzduh. Nu le-a fost larg destul văzduhul. S'au prăbușit, omorând 3 persoane din cele aflate pe ele.

Incep să se vadă roadele introducerii de „perceptorii” și pe la noi. Strângerea dărilor în Transilvania se făcea după o bună și probată rândulă: le primea primarul comunal, care totdeauna un fruntaș al comunei și om cu avere, care se ferește a se mânji pe sine și familia sa la umblarea cu banii. Treceau zeci de ani până să auzi că primarul unei comune dintr'un județ, a făcut o răutate în umblarea cu banii de dare.

Vechiul regat are un fel de strâns dările, mult mai înepoiat ca cel vechiu din Ardeal, — și acum au adus acel fel de adunare de dări și pe la noi. Anume se pune un „perceptor” (stringător de dări,) nu ales de oameni, ca om de încredere, ci numit de cei dela putere, după placul lor. Urmările au început a se arăta, deși nu-i un an de zile decând se face proba cu moda cea nouă.

În comuna fruntașă Cugir, a fost numit „perceptor” un copilăndru de 20 de ani, ceva Cornel Popescu. Cum acești „perceptorii” umblă cu banii de dare, ca cu averea lor, și trimit la Perceptorate numai ce binevoesc ei, — junele Popescu dela Cugir așa de frumos a umblat cu banii de dare, că la o controlă făcută zilele trecute de controlorul Sebastian Fle-

șeriu, — în scurt a ieșit la iveală o lipsă de vre-o 120.000 Lei!

Bravo june „perceptor!” Să trăești! Să trăiască și cei-ce te-au cerut și te-au numit. Frumos introduci la noi noul fel de strângere a dărilor și noul solu de slujbași ziși perceptorii. Dar de ai fost așa meșter în umblarea cu ei, — nădărdulm că i fi tot așa de meșter de a te scoate și din gura temniței. Și atunci slujba de „perceptorii,” al cărei un tip ești, — va fi foarte râvnită și căutată... Că nu-i avea de unde plăti banii prăpădiți, nu are a zice. Au ei oamenii plătitori de dare, îi vor da ei de nou, — spre lauda sistemului!

Dl Dr. Solomon Ioan, medic de circumscripție reîntors din concediu de studii de consultații zilnic dela 8-10 ore a. m. la locuința din Strada Dr. Aurel Vlad Nr. 3-5. (156) 2-3

O mamă nenorocită era femeea Clemeția Amzuli din satul Atârnați (lângă Craiova). Era bolnavă de ervi și a cercat de repeșite ori să-și pună capăt zilelor, dar soțul său păzindu-o de-aproape, a tot oprit-o. Într'o zi din săptămâna trecută însă, ea și-a sărutat lung copiii, cu ochii plini de lacrimi, apoi luând o sticlă de petrol (gaz) a ieșit în câmp, a vărsat petrolul pe haina sa din față până jos, și cu un chibrit i-a dat foc! În cumplite chinuri și sblerețe a alergat pe câmp, până a căzut jos. Ai casei au auzit, au bănut că ea e care strigă, an fugit, dar au aflat-o numai rane pe tot trupul. Au luat-o pe sus, dar pân'acasă i s'a împlinit ce a dorit: a murit.

Vas rusesc, scufundat în Marea Neagră. Vineri, în săptămâna trecută, vaporul rusesc „Arhangelsk”, cam vechiu și s'ăbănog, a fost apucat de o furtună dîrză iscată pe Marea Neagră. Vaporului i-s'a rupt cârma. Apa a început a da peste puntea corăbiei. În puțină vreme după asta s'a scufundat. Din 36 de călători au fost scăpați 16, celalalți au perit în valuri...

Calendarul Național

„al Fost Interesante” pe 1925.

va fi gata în zece zile și se va putea trimite. Va fi foarte interesant! — Cei-ce doresc un Calendar românesc și creștinesc, — să aștepte calendarul nostru. Prețul numai 10 Lei, trimiș franco.

Anglia — nu se lasă mai pe jos. Se știe că America a comandat în Germania un balon, zis „Zeppelin Nr. 3”, care e azi cea mai mare naie de zburat prin văzduh.

Acum Anglia face în fabricile ei, un Balon de 2 ori de mare ca cel făcut de Germania pentru America

Farmacia Vlad

din Orăștie, Piața Prințul Carol (lângă Liceul A. Vlaicu), condusă azi de proprietarul însuși, Virgil Vlad, — atrage luarea aminte a onoratului public din loc și jur asupra faptului, că s'a arangeat de nou, complet, fiind bogat înzestrată în afară de articli de farmacie (apotecă), și cu tot telul de pansamente (de legat), cu parfumerie, articli de gumă, săpunuri fine, etc.

„GEOGEANA“, institut de credit și economii, Geoagiul-de-jos.

Prospect de emisiune.

În urma mandatului primit dela adunarea generală extra-ordinară, ținută la 15 Sept. 1924, Direcțiunea institutului de credit și economii „GEOGEANA“ din Geoagiul-de-jos, prin aceasta deschide subscripție pentru o nouă emisiune de acții în scopul sporirii capitalului social dela 40.000 Lei la 500.000 Lei. Intrucât se va subscrie mai mult, adunarea generală își rezervă dreptul de a urca capitalul până la 1 milion de Lei.

Noua emisiune se face în condițiunile următoare:

1. Cursul de emisiune pentru acțiunile subscrise se stabilește la suma de 250 Lei pentru una acție.
2. Acțiunile vechi se vor schimba în acții nouă, contragând câte 5 acții vechi în valoare nominală de câte 100 cor. egal 50 Lei, în câte una nouă în valoare nominală de câte 250 Lei, iar acționarii cari au mai puțin de 5 acții, sau a căror număr de acții nu se poate împărți cu 5, au drept să întregască acțiunile la suma proximă divizibilă cu 5, pentru ca să primească în schimb una acție nouă în valoare nominală de 250 Lei sau a pretinde ca numărul de sub 5 acții, sau acțiunile cari trec peste suma divizibilă cu 5, să li-se rescumpere, având a primi în numerar valoarea nominală a acțiilor vechi.
3. La subscriere se va plăti de fiecare acție câte 50 Lei, iar restul se va plăti până la 1 Martie 1925, 100 Lei și până la 1 Iunie 1925, 100 Lei.
4. Acționarii vor primi pe anul 1925, 12% interese după sumele vărsate în contul acțiilor.
5. Pentru sumele cari nu se vor vărsa la termen, se vor plăti 12% interese de întârziere.
6. La subscriere se vor prezenta acțiunile vechi.
7. Subscrierile se pot face la sediul institutului sau la „Ardeleana“ în Orăștie, ori la banca „Albina“ în Sibiiu.
8. Acțiunile se pot subscrie până la 31 Ianuarie 1925.

DIRECȚIUNEA

Caut femei. (184) 2-3

Sunt văduv tânăr, rămas cu o fetiță de 6 ani. Trăiesc în afară de Europa, având negoș cu venit bun. Caut pentru căsătorie femei potrivite fie văduvă tânără între 25-28 ani, fie fată în această vârstă, din familie bună.

Să scrie la Redacția „Libertatea“ punând și fotografie, arătând ce vârstă are, ce școală?, de are și ceva avere ori nu? — Redacția îmi va trimite scrisoarea aici.

(La scrisoarea cu fotografie, să se alature și 25 Lei pentru portul scrisorii recomandate în afară de Europa. Scrisoarea cu o fotografie fiind greu, se cere cam atât pentru ea. — Redacția păstrează înăuntru deplină asupra acestor scrisori).

Se caută beuturi bune.

Un comerciant de beuturi bune de Ștăgovitz de prune, tare (înțoarsă), cum și rachiu de pere și altele, — numai de cele tari (înțoarse), — caută spre cumpărare aceste beuturi. (186) 2-3

Cel ce eu, să trimită scrisoare arătând cât are, de câte grade, și cu ce preț îl dau?, la administrația „Libertatea“, spre a trimite ofertele la acel negustor, care se află în afară de Europa. (A se alătura 20 Lei la scrisoare, pentru posta recomandată în afară de Europa).

Dentist Dr. S. Seidner de consultați în ORĂȘTIE, Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj, deasupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți, fără dureri. — Regulare de dinți. Punere de danturi. (162) 3-10

Casă de vânzare.

Casa din colțul str. Șaguna și G. Coșbuc, vis-à-vis de edificiul postal din Orăștie, potrivită pentru prăvălie, precum și pentru economie, cu grădina și curte mare, să vinde din cauză de expatriere. Proprietarul se poate mula la 1 Mai 1925.

Locuința se poate prelua eventual și cu mobilierul înreg din casă.

Zámostny Sig. B.

(189) 1-4 proprietar, Orăștie.

Benzină ieftină

pentru Automobile și mori, se găsește în ori-ce cantitate la:

Depozitul Fărcașu
Sebeșul sășesc.

La cerere, împrumutăm butoșele pe 5-6 zile. (182) 2-3

Casă cu crâșmă — restaurant

și trafică, având brevetele în ordine, e de vânzare din mână liberă. Casa stă din 8 camere (odăi) cu loc de 1450 metri pătrați, și se află în fața căsărilor alor 2 Regimente, deci cu căutare mare. Amănunte la: (188) 1-5

Restaurantul „Mielul Alb“
Albaluila-cetate, str. Heria Cl. Cr. Nr. 1.

Lână „Marino“

Cea mai fină lână din lume!

se poate căpăta de fabricanți și de cumpărătorii le lână, în ori ce cantitate, în stare nespălată. — la scrisul. Scrieți câtă ați dori a avea, și vi-se dă răspuns cu arătarea prețurilor:

D. Barbu
Box 807 G F. O.
in Adelaide
South Australia.

(185) 2-3

Se capătă:

Lemne de construcție de brad, lațuri, scânduri, țiment, trestie etc.

Petri de moară franțuzești, tari, pregătite din bucăți, de cea mai bună calitate, pentru mori cu aburi, pe garanță, apoi petri pentru mori de apă, dintr'o bucată.

Țiglă mare și mică de calitatea cea mai bună, clasa I. și clasa II, liferez cu vagoanele momentan la ori care gară și o vând sub prețul fabricei,

Țiglă mare de țiment din fabrica mea din Orăștie.

VIN BUN din via proprie.

Plătirile se pot face și în rate mai îndelungate.

Depozit de cherestea TEODOR VULPE

fabrică de țiglă și petri de moară ORĂȘTIE (jud. Hunedoara).

(155)

TELEPHON: Nr. 30 Depozit.
Nr. 29 locuința.

5-5

Atragem luarea aminte a on. public, că ne-a sosit un transport mai mare de mărfuri textile de toamnă și iarnă. — Alegere bogată în stofe, pânzării, bumbace, furnituri pentru croitori, și mărunțișuri. Prețuri ieftine. — Serviciu prompt.

Cu stimă:

Prăvălia „LA PÂNZARIU“ **DÖRNER și LEWITSKI**

(112) 7-8

Orăștie, Piața Primăriei.

AU SOSIT și primim zilnic noi transporturi din renumita

țiglă „BOHN“ de Jimbolia.

Nu cumpărați până nu vă convingeți asupra calității acestora și asupra prețului ieftin stabilit. (79) 10-

Reprezentanța pentru Banca „Ardeleana“ & Co. Orăștie și jur: Depozit de scânduri și lemne de construcție, țiglă și ciment în Orăștie.

Pe nimica nu, — însă ieftin, se poate cumpăra la firma

V. CORVIN & Co. ORĂȘTIE

Ștofe bărbătești, unde se fac și Costume după măsură Ștofe pentru Dame, Giolgiuri, Cartoane, Ștofa pentru uniformă Liceului, Pălării, tot felul de Ghețe, Cămăși pentru bărbați și Dame, Geamantane, Mantauă de Gumă și tot felul de articole din bransa aceasta.

Ținem numai lucruri bune, importate din străinătate, și calitate superioară. (124) 7-10

OFTICOȘI OFTICOȘI

BOLNAVI DE PIEPT ASMATICI SCROFULOȘI
BOLNAVI DE PLĂMÂNI ANEMICI SĂRACI DE SÂNGE

Își află mult dorita ușurare și vindecare a boalelor lor, prin: **SIRUPUL DE FIERVAR VERTES.**

Aceasta s'a adevărit deja splendidă la sute de mii de bolnavi, și de aceea cel mai distins prof. și medic îl recomandă și-l aplică ca mijlocul cel mai eficace la boalele amintite mai sus, precum și la tuse mădărească, scurpare de sânge, rahitis (boală engleză), slabiciune, boala femeșii, precum și la stări de slabiciune și de oboseală de tot felul. — Din cauza gustului și mirosului său plăcut îl iau bucuroși și persoanele cele mai delicate, chiar și copii. — 4 sticle, trebuincioase la o cură, 300 Lei franco, după trimiterea înainte prin post, dela **L. VERTES** farmacia mare la „Vulturul“ din Lugej nr. 33.

Beția

patima aceasta uricioasă s'a vindecat în cazuri nemăsurate prin remediul contra beției. Fiind fără gust, se poate da pătimașului fără știrea sa. Mii și mii de scrisori de recunoștință. La comandă se pregătește preaspat, după prescrierea medicului. — 2 doze, cât trebuie de obicei la o cură, 250 Lei.

Boale de stomac

ca: lipsă de apetit mistuirea rea, catarul de stomac, acreală, greață și vomarea, cărcei de stomac și peste tot toate greutatea și slabiciunile stomacului, se înlă ură repede și singur prin **ESENȚA DE STOMAC A FARMACIEI VERTES.** 4 sticle 360 Lei franco. (167) 2-

L. VERTES, farmacia mare la „Vulturul“ din Lugej, nr. 33